

ՄԱՍԻՒՄ

ԼՐԱԳԻՐ

Տարեկան գինն է 130 դր. 2
Վեցամսեայ .. 70 ..
Եռամսեայ .. 40 ..
Բէկ ծանուցումը սողին 3 դուռուչ է :
Ստորագրութիւնները կանխիկ են :
Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյն 1 ին
եւ 16 ին կը սկսին :

Դուրս երթալից լրագիրներուն ծամբու
ծախքը ամեն մէկ թիւին համար 20
փարս է :
Լրագրոյ վերաբերեալ նամակ կամ որ
եւ ինչէր որ թիւն. իմացարկն պիտի
ուղղուի . եւ ասոնց ծամբու ետեւ
քա խրկոյն զոյց է :

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ

ԿԱՏԱՆԿՆՈՒՊՈԼԻՍ 5 ՄԱՐՏ

Իւրոպայէն եկած վերջին լուրերուն նայելով՝ Իտալիոյ գործերուն պատճառաւ ծագած դժուարութիւնները խաղաղական ձամբով լուծուելու յոյսերը տկարացած կերեւին՝ որչափ որ Քաղզիոյ ու Վաստիոյ զօրաց Հոսիկեր կիրններէն դուրս ելլելու առաջարկութիւնը երկու տէրութիւններէն ալ ընդունուեր է :

Վնդիոյ հասարակաց խորհրդարանին մէջ Պ. Տիգրայիլի ծանոց թէ կառավարութիւնը պաշտօնական կերպով իմացած է որ Հոսիկ երկիրներուն մէջ պահպանութիւն ընող գաղղիական ու աւստրիական զօրքերը քիչ օրէն պիտի ելլեն երթան Պատին հասնութեամբը :

Գաղղիական Սիւնիքի լրագիրն ալ նոյն յայտարարութիւնը կրնէ ըսելով, թէ Պատին արտաքին գործոց պաշտօնայ կարգին ալ Միթոնիլին՝ Հոսիկ գաղղիական ու աւստրիական զեսպաններուն ծանուցեր է, թէ Պատը՝ շնորհակալ ըլլալով Քաղզիոյ ու Վաստիոյ կայսերաց մինչեւ հիմա իրեն ըրած օգնութիւններէն, կ'իմացնէ թէ այսուհետեւ իր կառավարութիւնը բաւական զօրաւոր է իր ներքին ապահովութիւնն ու խաղաղութիւնը պահելու համար. հետեւաբար պատրաստ է յիշեալ երկու կայսերաց կառավարութիւններուն հետ խորհրդակցելով որոշելու որ գաղղիական ու աւստրիական զօրքերը հիար եղածին չափ շուտով դուրս ելլեն իր երկիրներէն :

Գաղղիական Քոնստանտինուպոլիս լրագրին մէջ հրատարակված հեռագրական լուր մըն ալ կը ծանուցանէ թէ Քաղզիոյ կառավարութեան կողմանէ հրաման գացիր է Հոսիկ գաղղիական զօրքերուն որ անմիջապէս Չիլիթա Ալէքիա իջնեն ու հոն փոխադրական նաւերու սպասեն :

Սահայն Պէյըրայի իշխանի լրագրին եւ անոր հետ Քաղզիոյ լրագիրներուն մեծ մասը կրնան թէ միայն Հոսիկ երկիրներուն պարզութիւնը խաղաղական խնդիրը չը կրնար լուծուիլ : Գլխաւոր եւ աւելի ծանրակշիռ կէտը Իտալիոյ մանր տէրութեանց հետ Վաստիոյ ըրած դաշնագրութիւններն են, որոցմով հզօրացոյն աղղիական թիւն մը ձեռք բերած է Իտալիոյ վրայ : Եւ ի դաշնագրութիւնները պէտք է որ աւարելին :

Եւս խօսքերէն կը հետեւի որ Իտալիական խնդիրն դժուարութիւնները դիւրացած չեն ըլլար Հոսիկ երկիրներուն պարզութիւնը : Գլխաւոր դժուարութիւնն է կարգի դնել այն ծանր եւ հզօրացոյն

աղղեցութիւնը որ Վաստիա ձեռք բերած է Իտալիոյ երկրորդական տէրութեանց վրայ : Գաղղիոյ լրագիրներն այս բանը 1815 ին դաշնագրութեանցը հակառակ կը համարին : Վաստիոյ լրագիրներն ընդհակառակն կը սնդնէ թէ Վաստիանոյն դաշնագրութիւններով ձեռք բերած իրաւունքներուն սահմանէն դուրս ելած չէ :

Վիեննայէն մարտ 12 (փետր. 28) թուով հեռագրական լուր մը կը ծանուցանէ թէ լորտ Քաուլէ երկու օր առաջ մեկնել է անիէ. հետեւաբար խաղաղութեան կամ պատերազմի խնդիրն անորոշ մնացեր է :

Ուրիշ հեռագրական լուր մը կը ծանուցանէ թէ լորտ Քաուլէի պաշտօնին արգիւնքն անձանօթ է :

Փարիզէն մարտ 2/14 թուով հեռագրական լուր մը կը ծանուցանէ թէ լորտ Քաուլէ առջն օրը Լոնտրա հասնել է. եւ կ'աւելցնէ թէ անոր պաշտօնին վրայօք առջն բերանը եղած յոյսերը պարսպ ելեր են :

Ուրիշ հեռագրական լուր մ'ալ կը ծանուցանէ թէ Վաստիոյ կառավարութիւնը յանձն չէ առեր Իտալիայի դաւադան մանր տէրութեանց հետ ըրած դաշնագրութիւններն աւելու ղեջանիլ, ինչպէս որ կը պահանջէ Քաղզիոյ կառավարութիւնը :

Քանի մը լրագիրներու խօսքին նայելով՝ լորտ Քաուլէ առաջարկութիւններ չէ տարեր Վաստիոյ կառավարութեան, այլ իր Վիեննա երթալուն նը պատակը կարգադրութեան հիմն վերնաբուլէ եղեր միայն : Ուստի կերել որ դաժմ հիմերը՝ թէ որ չչափաւ որովմ վէճը խաղաղական ձամբով լուծելու յոյսեր չեն տար :

Սոյորական ձամբով եկած լուրերը՝ որ մինչեւ լատ. մարտի 4ը կը հասնին, կը հաստատեն թէ Վաստիոյ կառավարութիւնը լորտ Քաուլէի առաջարկութիւններուն պատասխան՝ հետեւեալ առաջարկութիւններն ըրեր է :

1. Ի սովորաբարի վրայ Վաստիոյ ունեցած իրաւունքը ծանցնալ :
2. Իտալիոյ երկրորդական տէրութեանց իշխաններուն իրաւանց օրինաւորութիւնը ծանցնալ :
3. Հինգ մեծ տէրութեանց կողմանէ այս իրաւունքներուն երաշխաւորութիւն թէ ներսէն եւ թէ դուրսէն յարձակումներու դէմ :
4. Իտալիոյ երկրորդական տէրութեանց մէկ քանիին համար Վաստիոյ միջամտութեան իրաւունք կը պահէ իրեն իր սեփական ապահովութեանը հա-

մար՝ մինչեւ որ Իւրոպա կարող ըլլայ նոյն միջամտութիւնն ընելու :

Եւս առաջարկութիւնները՝ ինչպէս որ կը տեսնուի, Քաղզիոյ եւ Սարոնիայի տէրութեանց առաջարկութիւններուն զինթէ բարորդին հակառակն ըլլալով՝ յայտնի կը յուշեն որ Վաստիա զիջում ընելու միտք չունի, հետեւաբար Իտալիոյ խնդիրը սրով ու կրակով լուծուելու հաւանականութեան երկիւղով կասկածները իրաւամբ կը զօրանան մտքերուն մէջ :

Վաստիոյ կառավարութիւնը մեծ փութով յաւաք կը անի իր զինուորական պատրաստութիւնները : Եւստի որ զօրաց դուրսէր կերթան Իտալիա, եւ դաւադան բանակներ կը կազմեն : Եւստի տեղամբութիւններ կը շինվին եւ բերդերն ու քաղաքները կը զինուորին :

Վիեննայէն գրված նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Հէս մարտախար Խաւիոյ աւստրիական զօրաց հրամանատար պիտի անուանի :

Քանի մը լրագիրներու խօսքին նայելով՝ Վաստիոյ ու Եւրօլի կառավարութիւններն նոր դաշնագրութիւն մը ստորագրեր են, որով Եւրօլի տէրութիւնը կը խօստանայ զօրքով օգնական ըլլալու Վաստիոյ՝ թէ որ Իտալիոյ մէջ պատերազմ բացվի :

Սարոնիայի մէջ ալ պատերազմական պատրաստութիւնները սաստիկ փութով կը շարունակվին, եւ Իտալիայէն մէն կողմերէն մարդիկ կերթան Սարոնիա կամաւոր զօրաց գունդեր կազմելու :

Քաղզիական Ռեյ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Եւրօլի թագաւորին հիւանդութիւնը՝ ժողովրդական կարողութիւններուն զպեր է. հետեւաբար իր ձանապարհարկութիւնը ընդմիջելու եւ ծովու ձամբով Եւրօլի դաւանալու պարտաւորվեր է :

Վնդիոյ հասարակաց խորհրդարանին անդամոց ընտրութեան օրէկը չափաւորելու եւ ընտրութեան իրաւունքն աւելի ընդարձակելու մտքը կառավարութեան պատրաստած նոր օրինակին առաջարկվեցաւ խորհրդարանին : Եւստի որ ընտրական օրէկներն հիմը մի եւ նոյն է. քաղաքներուն ու գեղերուն համար : Քաղաքներուն մէջ 10 լիւր սթէուլին տան վարձը վճարողները ընտրութեան քուէ տալու իրաւունք պիտի ունենան. նմանապէս եկամտի տէրերը, երկաթուղիներու բաժանորդները՝ խնայութեան սրնաու կնիքու մէջ բաւական մեծ դուրս ունեցողներն ալ նոյն իրաւունքը պիտի ունենան : Եւստի օրինակը երկար եւ ջերմ վիճարանութիւններու առիթ պիտի ըլ-

լայ հասարակաց խորհրդարանին մէջ Ռեյ ազատամիտները եւ թէ Թօրի ըսված պահանջողական կուսակցութիւններն ընդհանրապէս չհաւանցան ասոր. մինչեւ անգամ կառավարութեան պաշտօնակցներն երկուքը՝ ներքին եւ առեւտրական գործոց պաշտօնակցները չկինալով համաձայնիլ միւսներուն, պաշտօնէ հըրաժարեցան :

Հնդկաստանէն եկած յուրերը ապրտատարութեան վերջանալուն հաստատութիւն կուտան, եւ կ'աւելցնեն թէ լորտ Քաուլէ ապրտապետը Եւրօլի Կուլի Պահատուր իշխանին յայձեռն է Եւստի Սահիոյ ըսված ապրտապետը չհաւանցաւ, եւ ինչն ալ զօրաց հրամանատարութիւնը Հիւլի Սոզ զօրապետին յանձնելով՝ Վնդիա պիտի դառնայ :

Փարիզէն եկած հեռագրական լուր մը կը ծանուցանէ թէ կայսեր Տօրեպօրօղի Եւրօլին իշխանը Վեփերի ընդհանուր կառավարութեան պաշտօնէն հրաժարեր է : Եւստի հրաժարումը քանակ մեկնութեանց առիթ եղած է, զի խաւարայէս կարծիք ընդհանր կան թէ յիշեալ կայսերայան իշխանը Վնդիան լիւրանց կողմը կազմելու բանակի մը հրամանատար պիտի ըլլայ :

Հայթի կործանեալ Սուլուք կայսրը Քաղզիա հասնելէ հոն ընտրելու համար : Արափ թէ յիշեալ սուլտանը կայսր Եւրօլին փրանքի մօտ ստակ բերք է հետը Քաղզիա, եւ հոն Պօրտօ քաղաքին մօտ ընդարձակ կալուածներ գնել է :

Ստորիան լուր կուտան, թէ Սպանիոյ կառավարութիւնը Մարդիկ կայսեր ըրած խօստանալներուն կատարումը խնդրելու համար երկու պատերազմական շուղեաւ խրկեր է Մարդիկ ծովեղբերները :

Թէ հրանէն փետր. 4 թուով գրված նամակ մը լուր կուտայ. թէ Պարսից Ա. Շահը իրեն առաջին սենեկապետ անուաներ է Ֆէրուխ խանը եւ տէրութեան կնիքներն անոր յանձնել է :

Վսիկը զատ Կ. Պօլսոյ դեսպան անուաներ է Մլըղա Հիւսէյին խանը, որ քիչ ժամանակէն Կ. Պօլսի պիտի գայ :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օրոտտախաւ Ինքնակալը՝ վախճանեալ Եւլի Ղալիպ փաշայէն այրի մնացած իւր կայսերայուն դուռտը բարձրադասի Պաթմա Սուլթանը՝ իւր պալատականներէն վանաւորը՝ Կուլի պէյին անուանութեան տալու համարով, շարաթ օրը Ի-

Գուռը կայսերական խոսքի հիւսնա-
ցուն մը կարգացնելու, որով օգոստոսական
Ինքնակալը Միշտու թեան բարձրագոյն
ստորինը շնորհելով վստահութեամբ Գուռի
պէսին, զանիկա իրեն փեսայ ընելու ու
բոլորով կը յայտնէր:

Ահա աստիկ կայսերական խոսքի
հիւսնայունն օրինակը:

« Իմ արժանաւոր Վեդերս:

« Մեր հաւատարիմ բարեկամ Մի-
շտուին Երեմի փաշայի որդի Գուռի
պէսը շնորհելու Եստուծոյ մեր Փաթե-
մա Սուլթանի դատերը հետ ամուսնանա-
լու արժանի դատարարով, զինքը մեր բարձ-
րագոյն Գուռը կը խրկէր մեր քարտու-
ղար Հազրի պէսին հետ, որպէս զի դա-
նիկա հասարակաւ Միշտու թեան զանցնել
ասը ինչպէս մեր միւս փեսայները: »

Այս խոսքի հիւսնայունն ընթերց-
մանը ներկայ էին տէրութեան բոլորնա-
խարարները:

Արեւելաբան օրը վստահաբար Գուռ-
ի փաշան Տոլմա Պաշայի կայսերական
պալատը երթալով, բարձրագոյն Պաթե-
մա Սուլթանին հետ ամուսնութեան կը-
րծական արարողութիւնը (Նիքեա) կա-
տարիւնցաւ:

Կայսերական հրամանաւ՝
Պոսնայի կայսերական տեսուչ Քե-
մալ էֆէնդին իմանալով ժողովին ան-
դամ անուանեցաւ:

Օրինակ էֆէնդին վստահ Գուռի փա-
շայի ամուսին բարձրագոյն Պաթեմա
սուլթանին Քեմալ տեսուչն է:

Արեւելաբան կառավարիչ Մի-
շտուին Սուլթանի փաշան Միշտուին
էր կուսակալ անուանեցաւ:

Հոսի նախորդ կառավարիչ Էմին
պէսը Գայսերի կառավարիչ անուանե-
ցաւ:

Իշնա փաշան Արեւելաբան կառավարիչ
անուանեցաւ:

Ան Քիլա էֆէնդին Եստուծոյ
Տրիպոլի գոյնաբաւ անուանեցաւ:

Էմին էֆէնդին Գուռի Գուռի,

Հիւսնայունն Երեմի փաշայի,
Եւ Էմին էֆէնդին Գուռի փաշայի
մագամ անուանեցաւ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ահա աստիկ Ս. Տ. Մատթէոս Արե-
ւելաբանը կաթողիկոսն անցեալ ե-
րեքշաբթի օրը Ս. Փրկչի ազգային վար-
ժանին այցելութեան երթալով, յիշալ
վարժարանին յարգի եւ բարեջան հոգա-
բարձուցող կողմէն հետեւեալ շնորհա-
կարութեան նամակը գրված է մեզ լրագ-
րոյս մէջ հրատարակելու խնդրանօք:

« Արդոյ եւ Ազգասէր Տէր:

« Մեր Եստուծոյն շնորհակալ
Ս. Տ. Մատթէոս Ազգասէր Արեւել-
աբանը կաթողիկոսն անցեալ երեքշաբ-
թի փետր. 24 ին բարեհաճեցաւ Այստե-
ֆանօն վերադարձին շնորհակալ այցե-
լութեանը իրով ստուգել Ս. Փրկչեան
վանքը, եւ մասնաւորապէս յիշեալ վա-
նուց մէջ հաստատուած ձեւերն: Բայց
բարեկեանքն պատճառաւ աշակերտաց
մէջ մասը տակաւին ձեւերն աշակերտայ
իրենց ծնողաց եւ ազգականաց քով դու-
նուելուն համար, սրբազնաւոր շարա-
պետը միայն ներկայ եղող աշակերտաց
հարցումներ ընելով, ձեւերն ընթա-
ցից վերայ ուսման վերաբերեալ պէտք եւ
զանք տեղեկութիւնն ստացաւ. եւ տես-
նելով մայրենի լեզուն եւ օտար լեզուաց
մշակութեանը համար եղած ջանքը ու
փոյժը թէ աշակերտաց եւ ուսուցչաց
կողմէն՝ եւ թէ ձեւերն ինքնամատար
ազգային անասական ժողովոյ կողմէն,
ուրախացաւ, եւ իւր ազգասէր ոգւոյն
զոհութիւնը ներկայ գտնուողներուն
յայտնելով, խոստացաւ վերստին ուրիշ
անգամ մ'եւս իւր շնորհակալ այցելու-
թեամբ պատուել զինք: Կարին արագ-
նութիւնը օրհնելով մանկուքը եւ ընդ-
հանուր Ազգը՝ որ այսպիսի օգուտեւս
ձեւերն մը հաստատութեանը, յա-
րատուութեանը եւ օր ըստ օրէ առաւել

եւս բարեկարգութեանը պէտք եղած լու-
նամբը եւ ջանքը իր տանի, անհնազան-
քէս, թողլով աշակերտաց սրտին մէջ իւր
այս անակնկալ այցելութեան առթած ու-
րախութիւնը, մխիթարութիւնը եւ յոյ-
սը:

« Կարեւորով որ բարեհաճեցէք մեր պատ-
ուական լրագրոյն միջոցաւ յայտնել սրբ-
ազնաւորը շարապետին մերոյ մեր սրբ-
ային խորին շնորհակալութեան զգացմանց
հաւատարմը, մնամ եւ այն

2 մարտ 1859 Քեմալ էֆէնդին:
Ի. Ս. Փրկչի Ազգասէր:

Կարինէն հետեւեալ սղառիթ նա-
մակը գրված է մեզ:

« Արժանայարկ խմբակիր
16 փետր. 1859 ի թէնդուպոլ
Կարնոյ

« Միջոցիս երկինք կարեկցութեան
քաղցր անկարկիքը շայտաւան երկին
վրայէն դողցնաբարձուներուն համար, ան-
բարեպէս գրիչն ալ սովորեցու գոյժ գու-
ժի հետեւ գնել: Մարդորոտը մահը այս
վիճակներու մէջ շատ դժնկու սե-
մոց վրայ իր լրբենի ոտքերը դնե-
լէն գրիչ, հիմա ալ համարձակեցաւ
կեղեցւոյ հովուական բարձրաստի-
ճան դահուց վրայ քայլափոխներ ձը-
ղել: Քանի առաւրթ յառաջ Կարնոյ
վիճակի մեծանուն հովիւ հազար Ս.
Վրիդրիս Արեւելաբանը կաթողիկոսը
իր հովուական գահէն յանկարծ եւ տա-
րածամ յափշտակել տանելուն շատ չը-
սաւ, Բարձր հոյոց բարձունքներն անց-
նելով իր գրային Տարօնոյ վիճակի մասին
եւս հաշուաւոր Ս. Մեհապետը մուտ
ըրու եւ նոյն ուխտին մէջ ի մանկութե-
նէ վանական սրբակեցող վարուք հը-
րահանդակ վանահայր եւ Տարօնոյ ընդ-
հանուր վիճակի բազմաբնիւ առաջնորդ
Բազրատունի Ս. Կարապետ Կ. վար-
դապետն ալ տարածամ իր հովուական
աթոռէն վար գրուց: Արդոյ Տէր, ահա
սղառ մահաբոյժ մը՝ որ առջինն քիչ
աղէտակն չէ. ասիկայ հիւսնայունն

բարձունքներն կրննանայ մեր սրտերուն
խորունկները. ուստի քաջ կըրնայ մակա-
բերուիլ թէ այս վիճակայնոց վշտագե-
ցիկու դիւրագրաց սրտերուն ցաւին սաստ-
կութիւնը մը աստիճանի հասաւ. գեա-
կարեկցի եւ խոր արձուածնեւի մը հար-
ուած չըուժուած՝ ուրիշ խորամախ նե-
սի մը նպատակ հաստատեցաւ սրտեր-
նիս: Ինչ է ազգիս այս անդադութիւնը,
արդարեւ ցաւային կորուստ եւ մեծ վա-
տարադուլութիւն: Հայ իտեանականութեան
գիւտող երկնաքաղաքացիս՝ շայտաւան այց
կեղեցւոյ այն ընտիր ու հազուադէպ
վարդապետներն մէկն էր թէ իր խոհա-
կան եւ հանձնարիք բնութեամբ, թէ իր
ազատարեան կենցաղագիտ հաճոյական
վարմանը մը մարդաշահ կառավարու-
թեամբ, եւ թէ ազգասիրական մեծ ե-
ւանդով: Քանի տարի է ի վեր Մշոյ Ս.
Կարապետի մանաց անտալթեան պաշտօ-
նին մասնով, վանքին կառավարութեան
զբուլթիւնը իր նախորդներէն շատ տար-
բեր եւ զօրելի բարեկարգութեամբ փայ-
լեցուց. իր բարեխաղանք շարժումները
եղաւ սիրելի եւ փարեկի բարձր միտքայնից
վիճակայնոց գրացի եւ հեռակայ մերսո-
նէից: Որք շիրմեանոց ուխտի փափագա-
նօք այն տեղ խոստահելով միշտ լիտարի-
զոհանակութեամբ եւ կրթականային վան-
քին ժառանգաւորաց դպրոցը իր օրով բա-
կաւ բարգաւաճիլ. եւս ուսանող երախ-
տադրութեամբ զգածեալ ըլլալով՝
պարտք սնահաժարելի գրեցի խորագրաց
ցաւս յայտնելու ձեր ընտիր լոց գրոյն
միջոցաւ որով եւ Ազգերուս ամենա-
սիրելի բանասիրաց: Իրաւի, այսպիսի ազ-
գասէր անձինք աշխարհիս աւերակներուն
վրայէն կանցնել երկինքը դառնան, սա-
կայն իրենց Ազգոգուս բարեկեցատակ հե-
տոց նշանները խորունկ դրոշմելով ազգա-
սիրաց սրտերուն վրայ, դարձեալ երկինքի
մէջ գրեթէ երկրի վայ անուսով անմահ
կըրնամ գրաւ ընել հանգուցեալ բա-
րեհոգի Արեւելաբանի ազգասիրութեան
չափազանց եռանդը որ ինքը զոհ մը եղաւ
ձշմարտապէս. հիւսնայուն հիւսնայուն ազգային

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԵՆՐԻՍ
ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

Ընդհանուր օրհանգիստ: շայտաւան
Օրհնութիւն Տարնոյ խորհրդանշանայ
ընթացի մը մէջ հանդիս:

Ինչ մեծ օրհանգիստն է, ինչ անպատու
բերկութիւն ազգասէր սրտերու, երբ ազգին մէջ
յօքուս հաստատուեց եղած այլ եւ այլ ձեւերու
կաթողիկոսները քիչեւ շատ համակրութիւն կը-
տանան, կը քաջաբերին, եւ թեկեւս ծանրորոյն
բայց յաւաքով իմութեան ծանրուն մէջ կը մտնեն:
Մտաւոր կը լինին իւրաքանչիւր ընթեր-
ցողը երկու ատարի առաջ թատրոններու կարեւ-
րութեան եւ ստանդարտ մեծամեծ ծառայու-
թեանը վրայ դրածները Օրհնագրիչ շայ-
կան Տեսարանին սկզբունք պատճառաւ. հիմա
ալ գրիչը ձեռք կ'առնուէր հրատարակելու շնոր-
հակալութեան հաւատարմը մը նոր իրեն այն անձ-
նաները ազգասիրաց որ շնորհը չունին եւ սքա-
րանութեամբ շարունակելով իրենց գոթար ան-
դարկութիւնը, արժանի եղան ազգային յաւաքա-
ղիմութեան կուսակցի կողմէն շարժուող
հաւանութիւնը իրենց ընդունելու, որ հաճե-
ցան իրենց որոշակեցութիւնը կամ քաջաբե-
րութիւնը նախընտրել այն եւ թէ ասոր նման սխալած
բարձր ազգութեան ձեւերակութիւններուն: Աւ-
ելաբան իրաւունքով այն անձինքներն ալ, որ

այս ձեւերակութեանց քիչ կամ շատ պատու-
ւեն քաջաբերուած, բանիւ, որով կամ արեւմտ-
կալական անոնց օրինակին հետեւեալ եւ նոր-
նոր ազգութեան հաստատութեանց սկզբունքա-
մաս ըլլալու: Եստուծոյ կարգն է, նախ եւ առաջ
Խաղաղիկ մէջ հաստատուած թատրոններն ըն-
կերութիւնը, որ արդէն մէկ քանի նկարագրու-
թիւն ալ ձեւացուցած է ի ներկայութեան բող-
ժութիւն հանգիստականաց: Մենք թեկեւս եւ այն
խաղաղութեանց ներկայ գտնուելու բարեբաղ-
դութիւնը դեռ չեմք ունեցած, բայց կը համար-
ձակիմք յօտար սրտի մասնակից ըլլալ իրենց դո-
վիլի ձեւերակութիւնը քաջաբերուած հանգի-
սականաց իրաւունքի ծախսահարութեանը: Այս-
չափը բաւական համարելով առ ժամ, կը յու-
սամք որ ուրիշ ատեն ուրիշ կ'ունենանք այն ըն-
կերութեան խաղաղութեան վրայ վերադառնալու:

+

իր Տարն է Քեմալ էֆէնդին անուանալով
թեամբ: Եւ թէ իտալացու բարձր տաճիկներն
լեզուաւ նկարագրուելուն համար մասնաւոր ծա-
ռակ մը չեմք գտար այն խաղաղութեան վրայ եւ ազգ-
ութեան հաստատութեան մը սակ չեմք գտար ընդ-
պէս, պէտք է որ իւր մը ըմբռնուի անոր արդոյ հեղե-
նակին բուն դիտարկութիւնը եւ քննելով թէ ինչ
պատճառաւ արեւմտ ստաճիկներն լեզուն ընտրել
սկզբունք համար... այս ուլ արդոյ ընթերցողաց
դատարկութեանը անհերք ըլլալուն՝ աւելորդ կը
համարեմք զայն լրագրութեան բայց կը փութամք
ըսելու թէ ալ խօսքերը ստաճիկներն լեզուով նկա-
րագրուելուն պատճառաւ մասնաւոր պայտան մը
ունին, եւ քիչ ծառայութիւն չափաբնին Պեյ-
օղլուն մէջ ընտրուող մեր Տարնագրութեան մէկ մասնին...
Արդ՝ վերադառնալով Օրհնագրիչ շայ-
կան Տեսարանին: Անցեալ փետր. ամսոյ 24 ին
երեքշաբթի իրիկունը, երբու սեռէ բողոքեցաւ
հանդիսականաց խոսքն քաղաքութիւն մը՝ խաղա-
ղութեանց արդեւ ժամանակեւ առաջ շայ-
կան Տեսարանին փարբիլ սրահին մէջ ժողովներ,
անհանգիստութեամբ կ'սպասէին երկուստեք զե-
րաստանայ անձնաներ իմիկն ներկայտարուց խա-
ղաղութեանց ընթացքին վերջին նկարագրու-
թեանը հանգիստակց ըլլալու: Ահա անուան զե-
ցիկ եւ արտաքրթ սղառութեան բայց իմ ծա-
խահարութեան սկզբունքն ստուգուի մը ընդուն-
վեցաւ: Այս խաղիկ նիւթը միտքաւորութեան
ուստի գործութիւնը յայտ առնել է: Մենք
Արեւելաբան մահաբոյժն էմք, երբ շայտաւան
անտեղ ու ստաճիկան մեզ, Ահա շայտաւան
կրնանի հրամանատարութեամբ 400 քաջեր-
բուս կըրնն յուրանական կերպիւ իրարմ չը
բաժնուելու եւ անով թշնամեաց ահադին բա-

նակը կը վստահ: Բայց միտք շայտաւան
« միթե ամեն ատեն մասնիկ մը պահաւ չնիտի »
« ըլլալ ըստ մեծամեծ խորհրդանշանայ հաշիւ »
« ասիկա Տեսարան, ինչպէս կըրն Ահա շայտ-
աւան մէջ թեկեւս եւ այս քաջաբերութեան մէջ կը
զանտեմեակ Աստուծոյ մը, որ է Կարմը շայտա-
բարձր որ ստեղծութեան կայր սղառ շարժեալ
կերթայ իւր ազգակեցները կը մտան եւ կուր-
խանայ անով իւր կատարել վեճիկներով ինք
յաբեցնելուն համար, բայց ետքը ձեռուները
ձակտին զարկելով՝ կը ի զուրկ եւ անթափար
եւ կը դառնայ եւ կուրկ ինքնինք սպաննել
Ահա անանց անհաւատարմ յաղթութիւնը ան-
նելով, բայց շատ ուշ, վաստ զե Ահա անանց
կը համար եւ կը բռնեն զինքը ու մատնիկներու
արժանաւոր եղած մահաբոյժ մեծանով կը դա-
տարարուի:
Աստեղագրութիւնը հեղեմակին ծարար եւ
բնիկն ուր մտաց վերջին ծնունդը, թեկեւս եւ ոչ
այնչափ հարուստ այլեւ այլ տեսարաններով որ-
պէս իրանախորհները, բայց եւ դարձեալ հաստատուող
համակրութիւնը մեծաներն աւելի դուրեց, թատ-
րերգութեանց ամենահարկաւոր տարրը այսինքն
սերը անոր մէջ զլեւար բաժնի մը ունենալուն
համար: Այս կը նկարագրէ այն խաղաղիկ սե-
րը որ ամեն ատեն երկուստեք այսինքն մէջօժու
զէս սպորտելով՝ փոխանակ սրախութեանց եւ
հրճուանայ, տիրութեանց եւ մատուցու-
թեանց դառն բաժակը կը խմեն անոնց: Ահա շա-
տայ սրբուցը մեկը Մարտին, պատեղաբար մէջսու-
րը վերջուցած արտաքիկ հարուստ մը իւր
տկայեանին դիման իջեցնելու ատեն, յանկարծ
սրտաբուռն ձայն մը կը լսէ թէ « Մի գտնել »
« մի գտնել », վաստ զի իմ հայրն է, ինտե ա-
նոր եւ ես քեզ գտնել ըլլամ », « Աստեղագ-

